

GLAZBENI DOGAĐAJI

NEKA JESENSKA GLAZBENA ZBIVANJA U ZAGREBU

Raznolika paleta jesenskih glazbenih zbivanja u Zagrebu 1990. bila je osmišljena odabirom vrijednih koncerata koji su pred nazočnim auditorijem bili prezentirani kako u koncertnim dvoranama, tako i u sakralnim zdanjima. U golemom opusu zbivanja, uz glazbene spektakle te koncerte klasične forme, bilo je i takovih koji svojom posebnom osmišljenošću predstavljaju rijetkost. Spomenut ću samo neke od njih.

22. IX. u crkvi sv. Martina čuli smo glazbeno—duhovni recital koncertno profiliran "Znate li gdje je sreća" u kome su nastupili prof. Miloš Lalošević—orgulje, Ivan Džaja—vokalni solist i voditelj o. Vinko Kraljević. Na programu je uz biblijski tekst i duhovnu šansonu izvedena klasična glazba domaćih i evropskih majstora.

U okviru programa priredaba TJEDAN BANA JELAČIĆA 19. X. je u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda nastupio zagrebački pijanist i prof. Muzičke akademije Vladimir Krpan s maestralnom interpretacijom najljepših stranica hrvatske glasovirske glazbe XVIII. i XIX. stoljeća.

20. X. je u koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" izveden oratorij *Faustovo prokletstvo* H. Berlioz a uz sudjelovanje golemog ansambla (Radio zbor slovenske TV — Ljubljana, Radio zbor HTV — Zagreb, dječji zbor "Zlatna nota" — Zagreb, solisti i Zagrebački simfoničari muzičke proizvodnje HTV) pod ravnanjem Pavla Dešpalja. Izvedba Oratorija je s ovacijama pozdravljena na reprizi u Ljubljani.

22. X. u Hrvatskom narodnom kazalištu bili smo nazočni spektakularnoj izvedbi baleta *Gizelle*, svjetovno—sakralnog sadržaja uz glazbu A. Adama. U naslovnoj ulozi nastupila je glasovita zagrebačka primabalerina Ljiljana Gvozdenović.

Tijekom dugogodišnje djelatnosti zagrebački Klub prujatelja glazbe svjetske akademije umjetnosti svojom permanentnom prisutnošću u kulturnim zbivanjima Zagreba ostvaruje hvale vrijedne uspjehe kako osmišljenošću prezentiranja vrhunskih koncerata, tako i drugim mnogoznačnim aktivnostima u kulturi i umjetnosti. U jesenskim koncertnim zbivanjima, voditelj Kluba prof. Siniša Hrestak prezentirao nam je spektar vrijednih koncerata u dvorani Hrvatskoga glazbenog zavoda (briljantnu interpretaciju mlade pijanistice Elizabete Mazur iz Beča sa djelima F. Chopina; 26. X., u suradnji s Austrijskim kulturnim institutom; večer klavirskih sonata Mozarta, Beethovena, Prokofjeva i Liszta; 8. XI., u interpretaciji mladoga i perspektivnog zagrebačkog pijaniste Ante Milića; nastup švicarske pijanistice Mirelle Radeliović i flautistice Caterine Corvini, 23. XI., etc.) te u Bazilici Srca Isusova 15. XI. koncert poznate beogradske violinistice i prof. Fakulteta muzičke umjetnosti Tatjane Olujic i zagrebačkog orguljaša Miloša Laloševića.

Glazbeni amateri zagrebačke regije nastupali su 27. X. u dvorani Hrvatskoga glazbenog zavoda na jubileju "20. resnička polja" —vokalno-instrumentalnoj reviji uz izložbu keramike Maje Kovačić. Na reviji su nastupili zagrebački Zborski studio

"BIM+BAM+BOM" (dirigent prof. Paula Fabinger), Tamburaški ansambl "MI" iz Hrvatskog Leskovca (voditelj prof. Božo Galli uz duhovnu asistenciju vlč. Anđelka Kačunka) i zagrebački vokalni ansambl "Eho" (dirigent prof. Nevenka Raguz).

8. XI. u crkvi sv. Katarine čuli smo prekrasnu izvedbu Vivaldieve *Glorie* u interpretaciji zagrebačkog ansambla za duhovnu glazbu *Pro musica sacra* (dirigent Imakulata Malinka) kao osebujni glazbeni doživljaj koji se ne zaboravlja.

Miloš LALOŠEVIĆ

STARI INSTRUMENTI IZ DOBA USKOKA

Prođoh lijepim i živopisnim Žumberkom, zadržavši se u nekim mjestima i zaseocima. Skupljajući popijevke koje pamte još samo stari ljudi, uočila sam da stanovništvo ovoga kraja pripada raznim etničkim skupinama. Razlikuju se po porijeklu, govoru, tradicijskoj kulturi i vjeri. Među njima postoje različiti međusobni nazivi kao: za starosjedioce Šokci ili Hrvati, za doseljenike Vlasi. Postoje i drugi nazivi kao: stanovništvo u istočnom dijelu Žumberka nazivaju "maslarima", u središnjem "zobenarima", a u zapadnom "fužinarima".

Svuda gdje sam zapisivala popijevke raspitivala sam se kod tog starog svijeta i o glazbenim instrumentima. Doznala sam slijedeće:

U Sošicama mi dobar pjevač Marko Tarač, star 68 godina, nabrojio instrumente koje on pamti: *gusle pajalice* ili *usna harmonika* na slova, a, b, c, h. Kakvo značenje imaju ta slova, upitah ga. Drži da se u tim glazbenim razmacima moglo svirati na njima. Drugi instrument kojeg pamti je *frula*. Ona se pravila od javorovog drveta u obliku cijevi. U njenom gornjem otvoru je ugrađen pisak, a duž cijevi izbušene rupice pomoću kojih se dobivala visina tona. Kasnije se sviralo na *violinama* (prva i druga) i "bajsu" (*bas*). Violinu je Marko svirao, naučivši od oca. Na kraju spomenuo je instrumente *mješnice* i *pištac* koje on ne pamti, ali mu je djed o njima pričao. Ti su instrumenti zaboravljeni i nestali u Žumberku.

U Krašiću bilježila sam popijevke što mi ih je pjevala *Barica Šimecki*, rođena u Krašiću, stara 83 godine. Okretna svježeg sjećanja i pamćenja. Upitah na kraju i nju za instrumente kojih se sjeća. Odgovori mi: Pamti *gusle* (violine) i *bajs*. Kasnije se na zabavama sviralo uz tambure: *bisernicu*, *bugariju*, *bajs* itd.

Prođoh D. Pribić i Pribić Crkveni. Oduševljena ljepotom prirode i bregova s lakoćom sam pješačila penjući se njima.

Gdje god stupih u razgovor o glazbalima uvijek isti odgovor. Pomalo razočarana krenuh iz Metlike do Kašta sa šumarom koji me poveze svojim automobilom. Šumski put kojim jedva vozilo prolazi, na kojega šume steru debelu hladovinu. Pitam šumara na kojim instrumentima sviraju u ovom kraju. "Ja sam Slovenac, i mogu vam reći da na zabavama i svadbama glavni instrument je harmonika". Što bi taj 45-godišnjak iz Metlike drugo i odgovorio.

Zahvalivši se u Kaštu šumaru prošetah mjestancem. Trgovina, crkva, župni dvor i manji broj kuća što se nizahu duž ceste. Stanovnika malo. Žumberak je napušten kraj. Priličan broj tih ljudi je otišao u Ameriku, a mlađi svijet i danas traži kruh u Karlovcu, Metliki, Zagrebu i ostalim većim mjestima. U Kaštu mi